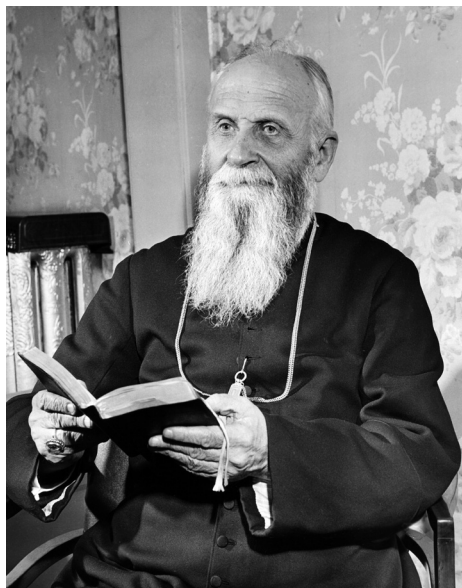


Pranokęs savąją kartą. Vyskupas Pranciškus Petras Būčys

Audronė V. Škiudaitė

Kad „Draugo“ laikraštis visą šimtą jo gyvavimo metų buvo vedamas išskirtinių asmenybių, ypač pabrėžia kun. Petro Būčio pavardę. Tuo metu dar kunigas Pranciškus Petras Būčys 1917-1921 m. (su nedidele pertrauka) buvo „Draugo“, jau tapusio dienraščiu, vyriausiasis redaktorius. Beje, jis buvo pirmasis laikraščio vadovas jį perėmus Tėvams marijonams. „Draugo“ redagavimas išnaudojo tik vieną iš daugelio P. P. Būčio talentų. Vėliau jis tapo katalikų Rytų apeigų vyskupu, Marijonų vienuolijos generolu, Vytauto Didžiojo universiteto Kaune rektoriumi ir t.t.



▲ Vyskupas Pranciškus P. Būčys

Tapdamas „Draugo“ redaktoriumi jis jau buvo subrendęs mąstytojas – profesoriavęs Seinų kunigų seminarijoje ir Petrapilio dvasinėje akademijoje, buvęs šios akademijos rektorius, Vilniaus didžiojo seimo narys ir vienas pirmininkų, kūręs organizacijas, joms vadovavęs, steigęs ir redagavęs keletą leidinių. Taigi tuomet jis jau buvo to meto vienas stipriausių proto galiūnų, kartu su kun. prof. Jurgiu Matulaičiu atkūręs Marijonų vienuoliją. Kunigo, vėliau vyskupo Pranciškaus Petro Būčio gyvenimą panagrinėkime nuodugniau.

Pranciškus Petras Būčys (gimęs 1872-08-20 Kudirkos Naumiesčio vls., Slavikų par., Šilgaliuose, miręs 1951-10-25 Romoje) mokėsi Slavikų pradžios mokykloje, Marijampolės gimnazijoje. 1890-1895 m. mokėsi Seinų kunigų seminarijoje. Mokydamasis ir studijuodamas organizavo ir leido rankraštinius laikraštėlius, bendradarbiavo lietuvių spaudoje: „Vienybėje lietuvininkų“, „Žemaičių ir Lietuvos apžvalgoje“, „Varpe“ ir t.t. 1895 m. baigęs Seinų kunigų seminariją įstojo į St. Peterburgo dvasinę akademiją, kurią 1898 m. baigė magistro laipsniu. Mokėsi Fribourgo universitete ir, ten apgynęs istorinę apologiją

apie šv. Stanislovą, 1901 m. pelnė teologijos daktaro laipsnį. Nuo 1902 m. – St. Peterburgo dvasinės akademijos ekstraordinarinis profesorius, o nuo 1905 m. – ordinarinis profesorius. Dirbo Petrogrado dvasinės akademijos prorektoriumi, vėliau ėjo akademijos rektoriaus pareigas. Rašė beveik į visus lietuviškus laikraščius ir žurnalus. Bendradarbiavo ir lenkų spaudoje.

Nuo 1909 m. buvo Marijonų vienuolijos narys. 1916 m. Marijonų vienuolijos generolo kun. Jurgio Matulaičio buvo pasiūstas į JAV padėti tenykštei



▲ Vyskupas P. P. Būčys tarp Marianapolio kolegijos marijonų 1946 m. Iš kn. „Vyskupo P. Būčio atsiminimai“, II t., Lietuviškos knygos klubas, 1966

jaunai marijonų provincijai. Ten pirmasis didelis įpareigojimas jam buvo perimti žlungančio „Draugo“ dienraščio, kurį buvo įsipareigoję leisti marijonai, redagavimą.

Be to, Amerikoje jis buvo keletu parapijų (Sheboygan, WI; Waukegan, IL) klebonas; Šv. Kazimiero seserų vienuolyno kapelionas ir jų akademijos religijos mokytojas. 1920 m. įkūrė religinį marijonų savitrašį „Laivas“ ir išleido keletą religinių traktatų.

1921 m. liepos mėnesį grįžo Lietuvon, parveždamas Lietuvos universitetui kun. A. Burbos ir J. Žilinsko lituanistines bibliotekas, kurias vėliau perdavė Kaune įkurtam Vytauto Didžiojo universitetui. Vyskupo P. Karevičiaus pavestas parengė teologijos fakulteto planą ir nuvežė jį į Romą, įteikė popiežiaus studijų kongregacijai. 1922 metų vasario 16 dieną įkūrus universitetą buvo paskirtas Teologijos filosofijos fakulteto fundamentinės teologijos katedros vedėju. Vėliau – šio fakulteto dekanu, universiteto prorektoriumi, o nuo 1924 metų rugsėjo 1 dienos iki 1925 metų rugsėjo 1 dienos buvo universiteto rektorius.

Kaune redagavo „Laisvės“ dienraštį, bendradarbiavo „Ryte“, „Lietuvoje“, „Šaltinyje“, „Tiesos kelyje“ ir kt. ir atspausdino dar keletą teologinių traktatų.

1927 m., mirus Marijonų vienuolijos generolui arkivyskui Jurgiui Matulaičiui, tuo metu buvęs jo pavaduotoju, 1923 m. buvo išrinktas Marijonų ordino generolu ir su kelių metų pertrauka išbuvo juo beveik iki pat mirties 1951 m., jau gyvendamas Romoje. P. P. Būčys suaktyvino šio ordino veiklą Lietuvoje, Latvijoje, JAV, Australijoje. Nuo 1929 m. prof. P. Būčys buvo popiežiaus komisijos Rusijai patarėjas, o 1930 m. Romoje konsekruotas Rytų apeigų vyskupu.

Kaip Lietuvos atstovas dalyvavo tarptautiniuose eucharistiniuose kongresuose, pirmasis iš Lietuvos buvo išrinktas tų kongresų nuolatinio komiteto garbės nariu.

Vyskupas Pranciškus Petras Būčys buvo nepaprasto talento ir plačios erudicijos žmogus. Tai fundamentali asmenybė, stipriai veikusi lietuvių kultūrą. Jo ekumeninė, politinė ir visuomeninė veikla pranoko to meto visuomenės lygį.

Gilus mokslininkas, dvasingas kunigas, išmintingas vadovas, – taip vyskupą P. Būčį apibūdina kun. Pranas Račiūnas, MIC, biografijų knygoje „Mūsų švyturiai“.

Minint vyskupo Petro Pranciškaus Būčio, MIC, 50-ąsias mirties metines Kaune, Vytauto Didžiojo universitete, vykusiame minėjime Katalikų Bažnyčios, visuomenės atstovai, mokslininkai, giminės aukštai įvertino vyskupo P. P. Būčio veiklą. „XXI amžiaus“ korespondentė Angelė Buškevičienė taip perteikia minėjime išsakytas mintis.



▲ Vyskupo Pranciškaus Petro Būčio tėviškei Šilgalių kaime, Slavikų parapijoje, Šakių rajone, pažymėti pastatytas stilizuotas atminimo kryžius (tolumoje matyti buvusios sodybos vieta). Algirdo Girininko nuotr.

Kun. Vaclovas Aliulis, MIC: „Tikras zanavykų žemės sūnus, žavėjęs originalia liaudiška kalba, darbštumu, maldos gyvybingumu, kilęs iš kunigiškos familijos, iš didžiojo kunigų daigyno, ekumeniškai pažangesnis už Jurgį Matulaitį“.

Arkivysk. S. Tamkevičiaus žodžiais tariant, „sunku aprėpt, kiek šis žmogus paliko Bažnyčiai, Lietuvai“.

Vysk. P. P. Būčys – vienas pirmųjų Lietuvos katalikų mokslo akademijos kūrimo idėjos kėlėjų, pirmasis Katalikų akademijos ideologas, pirmasis LKMA Centro valdybos (1922-1925), LKMA akademijos (1936), katalikų universiteto idėjos šalininkas ir šio universiteto statuto parengėjas (1921), titulinis Olimpo vyskupas Rytų apeigoms, Didžiojo Vilniaus Seimo prezidiumo narys, vienas Lietuvos krikščionių demokratų susivienijimo programos projekto sudarytojų. Nepavykus įsteigti Lietuvos katalikų universiteto kun. P. Būčys pasirūpino, kad šiam reikalui surinktos lėšos tektų Katalikų mokslo akademijai. Tai įgalino per 18 metų paruošti nemažai mokslo darbuotojų. Kun. V. Aliulis ir dr. A. Vasiliaus-

kienė priminė, jog vysk. P. Būčys buvo laikomas žymiausiu teoretiku socialiniu ir darbininkų klausimais.

Gilų pėdsaką kun. prof. P. Būčio gyvenime paliko jo bendradarbiavimas su būsimoju palaimintuoju arkivyskupu Jurgiu Matulaičiu. Kai šis, būdamas Petrapilio dvasinės akademijos profesoriumi, pasiryžo atgaivinti beišmirštančią Lietuvos marijonų vienuoliją, prof. P. Būčys vienas pirmųjų tapo atnaujintos kongregacijos nariu ir buvo atnaujintojo planų vykdytoju.

Vysk. P. P. Būčys buvo daugelio labdarinių organizacijų narys ir rėmėjas, ypač šiame bare jis aktyviai reiškėsi gyvendamas St. Peterburge.

Šiandien Vytauto Didžiojo universitete Kaune veikia vardinė prof. P. P. Būčio auditorija, o jo tėviškės Šilgaliuose, Marijampolės aps., vietą žymi stilizuotas ąžuolinis kryžius. Taip tėvynainiai įamžino šio bendraamžius toli pranokusio lietuvių atminimą.

Toliau pateikiame pačio vyskupo P. P. Būčio prisiminimų, kuriuos užrašė prof. Z. Ivinskis, redagavo J. Vaišnora, MIC, ir išleido Lietuviškos knygos klubas 1966 m. (spausdino „Draugo“ spaustuvė). Iš šių tekstų patirsime, kokiomis aplinkybėmis vystėsi ir brendo būsimojo intelektualo, teologo ir dvasininko bei „Draugo“ redaktoriaus asmenybė. Be to, vyskupas P. P. Būčys įamžino ir pačios „Draugo“ redakcijos istorijos geroką gabalą.